

Državni izpitni center

SESSIONE AUTUNNALE

GEOGRAFIA

INDICAZIONI PER LA VALUTAZIONE

Giovedì, 27 agosto 2009

MATURITÀ GENERALE

Splošna navodila zunanjim ocenjevalcem

1. Zunanji ocenjevalec mora smiselno slediti navodilom za ocenjevanje, v katerih so zapisani moderirani odgovori za posamezen izpitni komplet.
2. Če kandidat poleg pravilne ugotovitve napiše še izključujočo, nepravilno trditev, se odgovor ovrednoti z nič (0) točkami.
3. Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni kandidatovi popravki se ovrednotijo z nič (0) točkami.
4. Slovenska zemljepisna imena in geografski pojmi morajo biti v celoti poimenovani pravilno.
5. Pri tujih poimenovanjih naselbinskih in nenaselbinskih zemljepisnih imenih se dopušča zamenjava ali izpustitev ene črke.
6. Pri vprašanjih višje ravni (pojasnite, analizirajte, ovrednotite) so v rešitvah navedeni le elementi. Za pravilni odgovor se upošteva, če kandidat uporabi vsaj en element v smiselni besedni zvezi.

IZPITNA POLA 1 (Obča geografija – Izbrane regije)

A1 – OBČA

1. Reakcijo prsti / kislost prsti / bazičnost prsti / kislost ali bazičnost prsti.
1 točka
2. Matična osnova (podlaga) / kamninska podlaga.
Vpliv reliefa: Toplejše in sušnejše prsti na prisojeh. / Vlažnejše in hladnejše prsti na osojah. / Plitvejše, sušnejše prsti z večjim deležem skeleta na strmih pobočjih. / Vlažnejše in debelejšje prsti na ravninah, v dolinah, kotlinah, kraških kotanjah. / Vertikalna conalnost prsti zaradi spreminjanja podnebnih razmer z nadmorsko višino (v višjih nadmorskih višinah je prst hladnejša, praviloma tanjša, manj rodovitna).
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.
3. *Profil prsti:* Navpični prerez skozi prst, od površja do matične podlage.
Horizont prsti: Večinoma je vodoravna plast v profilu (ki se od drugih horizontov loči po barvi in drugih lastnostih).
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.
4.

<i>Tip prsti</i>
černožjom / črna prst / kastanožjom / kostanjeva prst
kambisol / kambična prst / rjava prst / rjava gozdna prst / gozdna rjavica
feralsol / feralitna prst / rdečkasta prst vročih predelov / rdečkastorumena prst vročih predelov

Za tri pravilne odgovore 3 točke, za dva 2 točki, za enega 1 točka.
5. Prst je svetle barve, ker vsebuje zelo malo humusa (organske snovi) oziroma humusa praktično ni. / V puščavah ni rastlinstva oziroma je to zelo skromno, zato je v prsti malo ali nič humusa. Ob pretiranem in nepravilnem namakanju se lahko puščavska prst zasoli. / Nepravilno namakanje v puščavskem podnebju zaradi velikega izhlapevanja povzroči zasoljevanje prsti.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.

A2 – OBČA

6. Graf 1
Prednost: Ekološko manj škodljiva kakor premog / enostavnejše pridobivanje / lažji transport / nižja cena transporta / višja energijska vrednost / višji zaslužek, dobiček.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.
7. *Obnovljivi energijski vir:* Hidroenergija / vodna energija / energija tekočih voda / energija rek.
Slabost: Visoki stroški gradnje / veliki stroški gradnje jezov ali akumulacije / velik poseg v ekosistem / potopitev obsežnih območij zaradi akumulacije / dvig podtalnice / ogrožene rastlinske in živalske vrste / zaradi obsežnih akumulacij se morajo seliti ljudje / akumulacijska jezera reke zasipavajo / zaradi akumulacije sprememba lokalnega podnebja / več megle.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.
8. *Krivulja A:* premog.
Krivulja B: jedrska energija / atomska energija / nuklearna energija / uran / uranova ruda.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.
9. To so redko poseljena območja / na teh območjih so manjše potrebe po energiji / na teh območjih prevladujejo gospodarsko slabše razvite države / večina držav nima sredstev za gradnjo dragih energetskega objektov.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.

10. *Obdobje*: čas industrijske revolucije.
Pojasnitev: prvotna industrija je bila energetsko zelo potratna / razvijale so se predvsem panoge težke industrije / prevoz premoga je bil drag / tedaj še ni bilo možnosti uporabe električne energije ali nekatere industrijske panoge danes niso tako energetsko potratne / več je lahke industrije / transport energijskih virov je cenejši / elektriko je mogoče prenašati na velike razdalje / zaradi uvoza surovin je veliko industrijskih obratov ob obalah.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.

B1 – SVET

11. NE, DA, DA
Za tri pravilne odgovore 2 točki, za dva 1 točka.
12. Geografska širina / oddaljenost od ekvatorja / lega v različnih toplotnih pasovih.
1 točka
13. A – iglasti gozd / tajga / borealni gozd
B – puščavsko rastlinstvo / polpuščavsko rastlinstvo
C – tropski deževni gozd / vlažni tropski gozd
D – listnati gozd / listopadni gozd / mešani gozd
Za štiri pravilne odgovore 2 točki, za tri ali dva 1 točka.
14. *Oblika kmetijstva*: namakalno poljedelstvo / namakalno kmetijstvo.
Pojasnitvi: kmetijstvo povzroča izčrpavanje prsti / zaradi namakanja prihaja do zasoljevanja prsti / manjšanje obsega jezera (Aralskega) zaradi namakanja / zaradi prekomerne porabe vode prihaja do širjenja puščav, dezertifikacija / upadanje ribolova na jezeru zaradi manjšanja obsega jezera / zaradi slabših življenjskih pogojev prebivalstva, ki živi ob jezeru, se ljudje odseljujejo.
Za tri pravilne odgovore 3 točke, za dva 2 točki, za enega pa 1 točka.
15. Sotočje dveh velikih rek / v povirju Gangesa in Bramaputre pade veliko dežja / Ganges in Bramaputra imata veliki porečji / na tem območju so izdatne monsunske padavine / pokrajina je nižinska / pokrajino zaradi nizke obale pogosto poplavi morje / v pokrajini je velik vpliv vetrov iz morja / pokrajino prizadenejo poplave zaradi tajfunov / območje je gosto poseljeno / območje je kmetijsko izkoriščeno / taljenje snega in ledu v Himalaji.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.

B2 – SVET

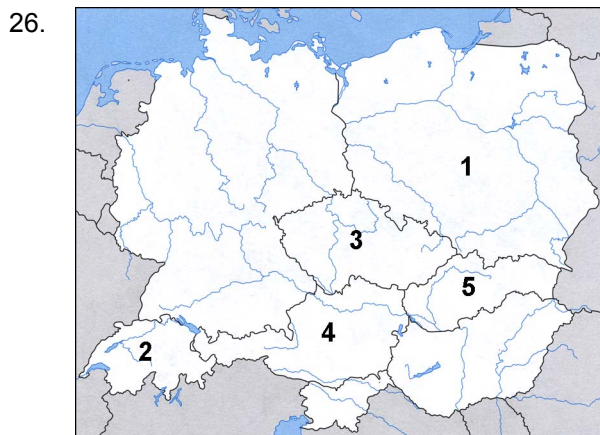
16. Od severa proti jugu: 4, 2, 3, 1.
Za štiri pravilne odgovore 2 točki, za tri ali dva 1 točka.
17. *Kamnine po nastanku*: magmatske / globočnine / metamorfne.
Kamnine po starosti: predkambrijske / paleozojske.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.
18. *Bakrova ruda*: 1
Nafta: 2
Železova ruda: 3
Za tri pravilne odgovore 2 točki, za dva ali enega 1 točka.
19. Večje zaloge / manjša izrabljenost / več dnevnik kopov / rude bliže površju / lažje pridobivanje / cenejša delovna sila.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.

20. *Pozitivni vpliv:* razvoj infrastrukture / delovna mesta za domačine / razvoj drugih gospodarskih panog / razvoj tehnologije izkoriščanja rud / boljša izobrazba.
Negativni vpliv: pretirano izkoriščanje / prevelika navezanost na izvoz enega artikla / velika odvisnost od nihanja cen na svetovnem trgu / bogatenje tujih lastnikov / odtekanje kapitala / premalo vlaganja v druge gospodarske dejavnosti / bogatenje domače elite.
 Za dva pravilna odgovora **2 točki**, za enega 1 točka.

C1 – EVROPA

21. C in E
 Za dva pravilna odgovora **2 točki**, za enega 1 točka.
22. 1 – Drava
 2 – Donava
 3 – Vardar
 Za tri pravilne odgovore **2 točki**, za dva 1 točka.
23. *Klimogram:* 2
Pojasnitev: Ker je v Varni manjši vpliv Sredozemlja, je večja letna temperaturna amplituda. / Zaradi večjega vpliva celine je večja temperaturna amplituda. / Zaradi večjega vpliva celine so v Varni hladnejše zime. / Črno morje je hladnejše od Jadranskega, zato ima manjši vpliv na temperature.
 Za dva pravilna odgovora **2 točki**, za enega 1 točka.
24. Kraški relief / kras / dinarski kras.
Primarna dejavnost: gozdarstvo / živinoreja / ekstenzivna živinoreja / pašna živinoreja / kmetijstvo / ekstenzivno kmetijstvo.
 Za dva pravilna odgovora **2 točki**, za enega 1 točka.
25. Vojvodina
Opis: nižji naravni prirastek pri Madžarih / asimilacija Madžarov / priseljevanje Srbov.
 Za dva pravilna odgovora **2 točki**, za enega 1 točka.

C2 – EVROPA

Za pet pravilnih odgovorov **2 točki**, za štiri 1 točka.

27.
 - Je del hercinskega sredogorja.
 - Prevladuje zastarela industrija.
 - Je zelo onesnaženo območje.
- To je pokrajina številka 2
- Za obe pravilno vpisani številki **2 točki**, za eno 1 točka.
- Je gričevnata pokrajina.
 - V njej je dobro razvito vinogradništvo.
- To je pokrajina številka 1

28. Ren

Vzroka: reka se izliva v prometno pomemben del Severnega morja / ob izlivu je pomembno pristanišče / s prekopom je reka povezana s Črnim morjem / reka povezuje gospodarsko razvita območja / teče skozi zelo industrializirane pokrajine / reka povezuje Švico z morjem.

Za tri pravilne odgovore 3 točke, za dva 2 točki, za enega pa 1 točka.

29. Poljedelstvo / intenzivno poljedelstvo

Negativna vpliva: poddržavili so večino kmetijskih zemljišč, zato se je prebivalstvo nehalo ukvarjati s kmetijstvom / hiter razvoj industrije je povzročil deagrarizacijo / socialistične države so dajale prednost industriji, zato je bilo kmetijstvo zapostavljeno / ker ni bilo zasebnega lastništva zemlje, so bili nižji hektarski donosi / v socialističnih državah kmetijstvo ni sledilo sodobni mehanizaciji, zato so bili hektarski donosi nižji / kljub denacionalizaciji ni bilo zanimanja za kmetovanje / slabo prilagajanje zahtevam trga.

Za tri pravilne odgovore 3 točke, za dva 2 točki, za enega pa 1 točka.

IZPITNA POLA 2 (Geografija Slovenije in Italije)**D1 – SLOVENIJA**

1. *Porečje A:* Soča
Porečje B: Sava
Porečje C: Drava
Porečje D: Mura
Za štiri pravilne odgovore **2 točki**, za tri 1 točka.
2. DA, NE, DA, DA
Za štiri pravilne odgovore **2 točki**, za tri ali dva 1 točka.
3. *Območje 1:* v kamninski zgradbi prevladujejo vodonosne / prepustne kamnine (prod, pesek) / debele plasti vodonosnih kamnin / uravnan relief.
Območje 2: v kamninski zgradbi prevladujejo vododržne / za vodo neprepustne kamnine (fliš, glina) / gričevnat, razgiban relief.
Za dva pravilna odgovora **2 točki**, za enega 1 točka.
4. *Razlog:* Velika poraba kemičnih sredstev (škopiva / umetnih gnojil / pesticidov) v kmetijstvu. / Intenzivno kmetijstvo / kemizacija kmetijstva / slabša komunalna opremljenost.
Pojasnitev: Zaradi dobrih naravnih razmer bo to območje še naprej usmerjeno predvsem v intenzivno poljedelstvo in živinorejo. / Zaradi slabše gospodarske razvitosti bo kmetijstvo še naprej pomembna gospodarska panoga. / Gladina podtalnice se znižuje, zato bo koncentracija škodljivih kemičnih snovi še naprej velika. / Zaradi pogostejših suš se bodo zaloge podtalnice zmanjšale.
Za dva pravilna odgovora **2 točki**, za enega 1 točka.
5. *Naravni razlogi:* Morje je v Tržaškem zalivu plitvejšo / šibki morski tokovi / razmeroma šibko valovanje / večji dotok rek / zaprtost zaliva.
Družbeni razlogi: Odpadne vode iz mest, industrijskih krajev in pristanišč v Tržaškem zalivu / gost pomorski promet / neurejena kanalizacija / izliv onesnaženih rek / gosta poselitev obale.
Za tri pravilne odgovore **2 točki**, za dva ali enega 1 točka.

D2 – SLOVENIJA

6. DA, NE, DA
Za tri pravilne odgovore **2 točki**, za dva 1 točka.
7. *Priloga 2 – leto:* 1961
Priloga 3 – leto: 2000. *Faza demografskega prehoda:* 4.
Za tri pravilne odgovore **2 točki**, za dva 1 točka.
8. *Smrtnost:* se je povečala.
Naravni prirastek: se je zmanjšal / je postal negativen.
Pričakovana življenjska doba: se je povečala / podaljšala / več je prebivalstva, starega nad 60 let.
Za tri pravilne odgovore **2 točki**, za dva 1 točka.
9. Povečalo se je število prebivalstva v Sloveniji / priseljeni so prispevali k višji rodnosti, naravnemu prirastku / spremenila se je narodnostna sestava / priselilo se je neslovensko prebivalstvo z območja nekdanje Jugoslavije (Bošnjaki, Srbi, Hrvati ...) / spremenila se je verska sestava / več je pravoslavnih in muslimanov / več delovno aktivnega prebivalstva.
Za dva pravilna odgovora **2 točki**, za enega 1 točka.
10. *Območje A:* je območje močne suburbanizacije / preseljevanje iz glavnega mesta v okolico / je območje novih zaposlitvenih možnosti v industrijsko-obrtnih conah / območje, ki je dobro prometno povezano z Ljubljano.
Območje B: je prometno odmaknjeno / obmejno območje / območje z malo zaposlitvenimi možnostmi / je gospodarsko manj razvito območje.
Za dva pravilna odgovora **2 točki**, za enega 1 točka.

E1 – ITALIJA

11. Occidentali, Centrali, Orientali.
Za vse tri pravilne odgovore 1 točka, za manj kot tri pa 0 točk.
12. b), d), f), h)
Za vse štiri pravilne odgovore 3 točke, za tri 2 točki, za dva 1 točka, za manj kot dva pravilna odgovora pa 0 točk.
13. Adige, Livenza, Piave, Brenta, Tagliamento, Isonzo, Reno.
Za tri pravilne odgovore 2 točki, za dva 1 točka, za manj kot dva pa 0 točk.
14. Il grafico si riferisce ad un affluente di destra, proveniente dagli Appennini. Il motivo va ricercato nella portata massima che si manifesta nei mesi autunnali-invernali, al contrario del territorio alpino in cui, a causa del gelo invernale, le portate dei corsi d'acqua sono minime...
Za pravilen odgovor 2 točki, za razlago 2 točki, skupaj 4 točke.

E2 – ITALIJA

15. *Fattori naturali negativi:*
a) il rilievo accidentato (scarsità di pianure);
b) abbondanza di terreni poco fertili (suoli argillosi compatti);
c) clima sfavorevole (lunga siccità estiva nel Sud, al Nord gelate-grandinate);
- Fattori sociali negativi:*
a) abbandono delle campagne da parte dei giovani (invecchiamento della popolazione contadina);
b) lavoro agricolo *part-time* che porta i contadini a lavorare anche in altre attività;
c) dimensioni ridotte di buona parte delle aziende del Mezzogiorno (Sud-Italia).
Za tri ali dva pravilna odgovora iz prvih treh vprašanj 1 točka, za tri ali dva pravilna odgovora iz zadnjih treh vprašanj 1 točka, skupaj 2 točki.
16. a) PASSIVA b) ELEVATI c) ELEVATA d) PADANIA
Za vse štiri pravilne odgovore 2 točki, za dva 1 točka.
17. Condizioni naturali favorevoli (terreno pianeggiante, fertile, grande disponibilità idrica), grandi proprietà, grandi aziende agricole, largo impiego di fertilizzanti e meccanizzazione, impiego di moderne tecniche agrarie, migliore organizzazione e commercializzazione dei prodotti agricoli ecc...
Za pravilen in celoten odgovor 2 točki.
18. a) 1971
b) 2001
c) 1951
d) Nel 1951 l'economia italiana si fonda prevalentemente sull'economia agricola. Negli anni Sessanta e Settanta si ha il *boom* economico che si esprime nella massiccia industrializzazione. Abbandono delle campagne per le città. Sviluppo notevole dell'industria automobilistica e chimica. Dopo il 1970 si ha l'avvio verso una società post-industriale, ovvero si ha lo sviluppo delle cosiddette attività economiche terziarie (terziarizzazione).
Za prve tri pravilne odgovore (a), (b), (c) 2 točki, za dva ali enega 1 točka, za pravilno (d) razlago 2 točki, skupaj 4 točke.